

der meer projecten die sectoroverschrijdend zijn. In Vlaanderen doen sommigen hun best om in bepaalde domeinen de boot niet te missen. Voorbeelden zijn Digitale Archivering in Vlaamse Instellingen en Diensten (DAVID) en zijn opvolger cDAVID in het domein van het onderzoek naar het digitaal archiveren en de expertise die het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB) heeft opgebouwd inzake digitale edities van literaire teksten. Maar enkele zwaluwen maken de lente nog niet. Willen we betekenisvolle stappen vooruitzetten dan moeten het beleid, de onderzoekswereld en de erfgoedsector inzien dat we sectoroverschrijvend moeten werken. Het financieren van projecten van afzonderlijke instellingen is niet meer dan wat rommelen in de marge. Dit is trouwens ook een van de belangrijkste beleidsaanbevelingen uit het onderzoeksrapport *Beleidsvisies voor digitaal erfgoed in Vlaanderen: een beleidsverkenkend onderzoek*,⁽¹⁾ dat begin van dit jaar werd voorgesteld. Nu nog hopen dat dit rapport ook wordt gelezen.

(1) Voor de bespreking ervan zie B. DE NIL, Vlaams digitaal erfgoed onder de loep. In: *Historia en Informatica*. (2005)2, p. 1-2 (www.historiaeninformatica.org).

K
R
O
N
I
E
K

Louis Paul Boon-homme in Gent, literaire wandeling, 1 oktober 2005

Hans Mortelmans, Amsab-ISG

"Is Aalst onmiskenbaar verbonden met Louis Paul Boon, Gent is dat evenzeer, wel discreter." Zo opent Leo Ponteur (Willemsfonds) de dagbrochure van de Louis Paul Boonwandelings. Al enkele jaren koesterde het Willemsfonds Gent & Gentbrugge het plan om samen met het Louis Paul Boongenootschap de grote schrijver zijn plaats te geven in Gent. De keuze viel op een cultuurwandelings die met Amsab-ISG, Honest Arts Movement (HAM) en de collega's van het Vermeylefonds Gent werd uitgewerkt tot een gemeenschappelijk opzet. De Gentse 'rode wandeling' die Amsab-ISG al enkele jaren organiseert bevordert de samenwerking met de socio-culturele verenigings. Dat wordt op prijs gesteld door onze leden. Na het succes van De Nacht van de Geschiedenis (met Davidsfonds) en Gent Ondersteboven (Linx+) was ook nu de nieuwsgierigheid van heel wat Amsab-leden gewekt.

Boon in Gent

In 1954 kreeg Louis Paul Boon de aanbidding om als redacteur te beginnen voor de krant *Vóoruit*. Na het verschijnen van



Louis Paul Boon op de redactie van Vooruit (foto Roghes)

de *Kapellekensbaan* in 1953, was zijn naam gevestigd in het literaire milieu. Zijn talent had hij echter op geen enkele manier kunnen verzilveren omdat behoudsgezind Vlaanderen een lastercampagne tegen de auteur en zijn boeken voerde. Sinds 1950 werkte hij los-vast voor *Vooruit*, dankzij de voorspraak van Richard Minne. Maar op zijn tweeënveertigste verwierf Boon dan toch vast werk en een degelijk inkomen. Hij pendelde elke werkdag met de trein van Erembodegem naar Gent, enkel om zijn brood te verdienen. Boon had genoeg aan Aalst om zijn mens- en wereldbeeld vorm te geven, net zoals Ensor aan Oostende zijn handen vol had. Bovendien werd Boon steeds meer geplaagd door reisangst, zelfs voor kleine afstanden. Een bezoek aan de Amsterdam-

se Arbeiderspers was voor hem een hele klus. Van de nood een deugd makend werd de trein een belangrijk decor voor zijn *Boontjes*, die hij vanaf 1959 dagelijks afleverde. Het mag een klein mirakel genoemd worden dat Boon zijn werk voor *Vooruit* achttien jaar heeft volgehouden. Hij had voor zichzelf ondertussen wel de vierdagenweek ingevoerd en zijn zondagsdienst bekort. Over zijn collega en - in zoveel opzichten - voorganger Richard Minne schreef Boon dat "*hij zich oud had geschreven*"⁽¹⁾ in de redactielokalen van *Vooruit*. Op zijn beurt was Boon achter de glasgevel van Het Licht een oude man geworden toen hij op 1 april 1972 met vervroegd pensioen ging. Het lijdt geen twijfel dat hij de jaren liever aan zijn schrijftafel in Erembodegem had zien verstrijken. Toen

hij zijn Gentse werkplek verliet en er zijn 'blote madammen' van de muur haalde liet hij geen sporen achter, alleen een schat aan verhalen over zijn eigenaardigheden, en natuurlijk, over de mythisch geworden schrans- en drinkpartijen in het naburige Keetje.

Op zoek naar Louis

Een indrukwekkende stoet van 143 Boonliefhebbers vertrok op 1 oktober rond 11 uur van het Lakenmetershuis op de Vrijdagmarkt naar 't Zuid. Bij het beeld van Anseele op het Frankrijkplein schetste Rik Hemmerijckx een portret van Boon als linkse redacteur. Op uitnodiging van Bert Van Hoorick begon Boon in 1945 bij *De Roode Vaan*. Maar hij constateerde snel dat zelfs in kunstzaken de Kommunistische Partij het laatste woord had. Boon, voor wie onafhankelijkheid minstens zo belangrijk was als engagement, was na één jaar hard werken niet meer welkom. Het dagblad *Vooruit* bood hem de redactionele vrijheid die hem dierbaar was. Dit belette hem niet om ook hier zijn oversten tegen de schenen te schoppen, Achiël Van Acker niet uitgezonderd. Maar de dwarsligger kon ook loyaal zijn. In Erembodegem stond Boon meermaals op de BSP-lijst. Nauwelijks een paar dagen voor zijn dood in 1979 ontving hij nog Karel Van Miert, Marc Galle en Bert Van Hoorick. Ze hadden hem graag op de socialistische lijst voor de Europese verkiezingen geplaatst. De doodzieke Louis, die moeilijk iets kon weigeren, scheen ermee in te stemmen.

Na een druppel in het Feestpaleis van Vooruit stond een stoofpot klaar in de voormalige kathedraal van de socialis-

tische pers, Het Licht, het huidige Backstage. Een enkeling was stiekem de trap opgelopen naar de vroegere werkplek van Boon. Hij trof er slechts toneelattributen aan. Tijdens het middagmaal waren getuigenissen over Boon gepland. De groep bleek te omvangrijk om de sprekers te kunnen horen. Meezingen kon wel, met Walter De Bucks *Koevoet is beter dan boelie!*

De slotactiviteit in het Lakenmetershuis werd ingezet door Willie Verheghe die voordroeg uit zijn *Gevaarlijke hond: een poëtische hommage aan Louis Paul Boon*. Gedichten schrijven over een schrijver vind ik een stap te ver, welke kwaliteiten die gedichten ook mogen hebben. Bob Van de Voorde haalde gemakkelijke herinneringen op aan Louis. We kennen de verhalen van Boon die een uiltje knapte tijdens zijn uren, of die Jeanneke meebracht naar de redactie om sneller naar huis te kunnen. Het deed toch deugd om ze nog eens te horen. Meester Piet Van Eeckhaut, die Boon indertijd bijstond bij zijn onderzoek in het gerechtsarchief, kon zijn *Pleidooi Pro Louis Paul Boon te Gent* helaas niet brengen en ook Freek Neiryneck verscheen niet op het appèl. Prosper De Smet (Polleke Pluym) was een week eerder overleden na een ongeval met zijn fiets. Er restte nog de uitreiking van de Isengrimusprijs van het Louis Paul Boongenootschap. Na Jeanneke Boon en Paul de Wispelaere ging de tweejaarlijkse prijs nu naar Bert Vanheste. Deze uitgeweken West-Vlaming heeft zowel aan de universiteit van Nijmegen als daarbuiten het werk van Boon onder de aandacht gebracht. In 2004, bij de herdenking van de 25e sterfdag van Boon, verscheen zijn 'ave-

rechtse leeswandeling' *De baan op met Boon*.

De prijsuitreiking ging gepaard met de nodige academische plechtstatigheid en breedvoerige redevoeringen over het belang van Boon voor de Nederlandstalige literatuur. Eerlijk gezegd, een gevoel van moedeloosheid bekwam mij, en ik was niet alleen. We waren naar Gent gekomen om Louis Paul Boon te zoeken en hadden weinig gevonden. Thuisgekomen bladerde ik door de verzamelde *Boontjes*. In deze richting werkte het wel: er zat wel wat Gent in *Boontje*. In zijn cursiefje *De Richard Minnestraat* vinden we een prachtig tableau:

"[...] Hier in deze stad, die oud en blind is, ziet ge slechts de huizen, de straatstenen, en daarboven een smalle streep hemel gelijk een stuk smotsig zeildoek. Ik kom daar toe om zeven uur in de morgen, als de straatlantaarns nog wat branden, de schemer begint door te breken en langs alle kanten de fabriekssirenes aan het gillen gaan [...]." (2)

Over zijn werk op de redactie van *Vooruit* schreef hij geestige cursiefjes:

"[...] Wetend dat ik mij de nek ga breken, stap ik dan op zondag naar het werk. Ik zit er dan heel alleen om de krant te vullen met allerlei gruwelijke dingen, waar ik in de week nooit van hoor. [...] De schrik slaat me dan om het hart. 'Wat voor wereld is dat toch, op zondag'." (3)

*"Ik had willen spijbelen vandaag, en morgen ook nog.
Het zou niet mogen zijn, dat men de*

eerste dag na het verlof al naar het werk moet opstappen. Met sommige beatniks droom ik ervan, een eeuwigdurend betaald verlof te krijgen, op een strand vol zonnenschijn te wonen, en alleen nog te doen wat ik graag doe. [...] Doch nee, dat zijn dromen die ik in mijn broekzak moet steken. [...] Ik moet de krant helpen vullen met moord en doodslag, met botsingen en botsingen. Alsof de wereld één grote auto-scooter geworden is." (4)

"Ik zal u wel reeds mijn werkhok beschreven hebben: een soort van vergaderzaal vol met schrijftafels, en kasten aan de wanden, en in de vloer vergeelde stapels kranten die stilaan scheefzakken. En daar midden in ik, klein en verloren." (5)

Tot mijn bevreemding kan ik nog lang doorgaan met citeren. Zo hadden we het wellicht moeten doen: vertrekkend van Boons barbarismen, volksuitdrukkingen, stijlgebreken, in- en uitvallen, zijn unieke universum weer opbouwen. Uit de kipkap van de *Boontjes* valt een volwaardige Boonwandeling te destilleren, maar dan voor een kleine groep.

Deze Boondag te Gent was een te groot succes.

(1) L.P. BOON, *Memoires van Boontje*, Amsterdam: Uitgeverij de Arbeiderspers, 1988, p. 134-135.

(2) L.P. BOON, *Memoires [...]*, p.124.

(3) L.P. BOON, Zondagwerk (*Boontje*). In: *Vooruit*, 16/10/1961.

(4) L.P. BOON, Op het werk (*Boontje*). In: *Vooruit*, 22/08/1963.

(5) L.P. BOON, Jongeren (*Boontje*). In: *Vooruit*, 24/10/1963.